

Jelentkezők és pontok

(Folytatás az 1. oldalról.)

mintegy 100 hallgató kezd meg tanulmányait. A felvételre 50 százalékból fizikai dolgozók gyerekei. Esti, levelező tagozaton 140-en kezdenek az idén. A fentebbi tényezők hatására minden évben magasabbak a követelmények a felvételi vizsgán. Tavaly 17,5 pont jelentette az alsó határt, az idén 18 pont az a minimum, amivel még be lehetett kerülni, (az esti, levelező tagozaton 16 pont). A határvonal meghúzása természetesen nálunk sem jelent azt, hogy azon felül már mindenki bejutott a karra, hiszen számos egyéb tényezőt is figyelembe veszünk. Akik megfelelő pontszámmal maradtak ki, természetesen fellebbezési jogot nyerne. Ezeknek a száma, éppen a sok jó teljesítmény következtében idén igen nagy. Az előkészítő tanfolyam érettségi kedvező hatását. Többet tudnak a felvételzők, úgy tűnik, intenzívebben készülnek. Az új pontszámítás mely szerint csak a magyar és a történelem jegye számít, növeli az esélyesek számát.

Harmadik éve frutunk alkalmassági tesztet, azokkal a jelentkezőkkel, akik vállalkoznak erre. A teszt feladata, hogy mérje mennyi a pályázónak a szakmához közelebb eső ismerete, milyen a logikai készsége. A teszt eredménye a pontezésen belüli rangsoroláshoz lényeges. Elégedetten állapíthatjuk meg, hogy a felvételzők általában jogi jellegű kérdésekre jobban válaszoltak, mint korábban.

Egy helyre „csak” ketten

A Természettudományi Karon július 1-8 között 13 bizottság végezte a felvételiztetést. A bizottságok — akárcsak a jogi karon és a bölcsészkaron — előzetesen megismerkedtek a felvételzők pályázati anyagával, középiskolai jellemzésével, tehát előzetes ismeretek birtokában folytathatták a szakmai és általános politikai, világnézeti tárgyú be-

szélgetést. A szóbeli vizsgák fegyelmé és légköre megfelelő volt, a vizsgáztatók igyekeztek feloldani a jelöltek érzhető és érzhető drukkját és egyben az oldottabb beszélgetések során megismerni a diákok egyéniségét is — mondta a felvételiőr dr. Bartók Mihály dékánhelyettes.

572 jelölt küldte be pályázatát, közülük 161 hallgatót vettünk fel a nappali tagozatra. A felvételt nyert jelentkezők 50 százalékban fizikai dolgozók gyerekei.

A bizottságok egyöntetű véleménye alapján elmondható, hogy a felvételre előkészítő tanfolyamok hatása kedvező. A korábbi évekhez viszonyítva a pályázók felkészültsége javult. Egyes szakpárok esetében a megadott számkor keret néhány alkalmasnak minősített pályázó felvételét nem teszi lehetővé. Ugyanakkor például a kémia-fizika tanári szakra, fizikus, vegyész, biológus szakokra igen kevesen jelentkeztek. Átlagban karunkon egy férőhelyre két jelentkező jutott. Ez a szám kisebb a másik két kari átlagnál. Úgy tűnik tehát, hogy a TTK-s szakok talán kevésbé vonzóak, vagy nehezekek. Komoly konkurenciát jelentenek a műszaki egyetemok. A jelöltek jó szakmai felkészültségén kívül a politikai tájékozottságuk is biztató, de akadt meglehetősen negatív példa is.

A matematika és fizika szakra jelentkezők az OM rendelkezése értelmében közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgát tettek. Más tárgyakból egyetemenként egységes tétel alapján írták a felvételi dolgozatot. Földrajzból és kémiából pedig helyi tétel alapján vizsgáztak. Helyes volna egységesíteni az írásbelit, minden tárgyból tesztet és szintetizálást igénylő dolgozatot írni. A jelenlegi pontozást (10; 8; 5; 7 stb.) a bizottságok tagjai nem tartják megfelelőnek és javasolják, hogy a középiskolai tanulmányi eredményért adható pontszámok a következők legyenek: 10, 9, 8, 7.

CSOKONAI ATTILA

Pillanatkép egy felvételző négy hónapjáról

A tanulságokról...

Az értesítések már a címzeteknél vannak... Az általános orvosi karra 541 jelölt közül 180 kapott „behívót” a szeptemberi tanévkezdésre. A fogorvosi szak 20 helyére 88-an, míg a Gyógyszerésztudományi Kar 94 helyére 280-an jelentkeztek.

Felvételi... Így leírva életrészeket eldöntő negyedórát jutnak eszembe. Negyedórát, amikor az önjelölt pályára alkalmasságát vizsgálják és ha könnyűnek találják? Nos, akkor mehet vissza a Heves megyei faluba újabb esztendőre a mentőökhöz, mint például az egri Szilágyi Erzsébet gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola egyik 1972-es évfáratú maturandusza, aki ez évben már harmadszor próbálkozott, sikertelenül. Soványka 12,5 pontja egy pillanatra sem veszélyeztetett mentősi státuszát. Lehet, hogy örökre bezárult előtte az orvosi pálya kapuja.

Július 5-én délelőtt a Semmelweis kollégium egyik emeleti helyiségében az I. sz. felvételi bizottság a Heves megyei jelentkezőket „mérlegelte”. Dr. Ormos János, a Körbonetani és Kórszövétani Intézet tanszékvezető egyetemi tanára, a bizottság elnöke kérdésekre elmondotta:

— Sok a 10 pontos jelentkező és mivel a biológia írásbeli nem állítja különösebb akadály elé a jelentkezőket, az esetek többségében a fizika írásbeli differenciál, no meg a szóbeli, Véleményem szerint a biológia írásbeli pontszámát szigorúbb kulcs szerint kellene megállapítani.

Az idei felvételik kellemetlen mellékzöngéjét az Egészségügyi Szakközépiskolákban végzetek hátrányos helyzete jelentette. Az említett intézmény diákjai ugyanis biológia helyett tetszés szerint

választhatták az anatómiát, avagy a belgyógyászatot. Arról azonban iskolájuk sok esetben nem értesítette őket, hogy a választási lehetőség csupán a szóbelire vonatkozik, írásbelizniük viszont éppúgy kell biológiából, mint „vetélytársaiknak”. Volt, aki egy héttel a felvételi előtt szerzett tudomást a „játékszabályokról”. Mint például Kürti Erzsébet, akinek végülis sikerült 16 pontot összegyűjtenie. Az elégségesre értékelt biológia dolgozatát kiválóra sikerült szóbelikkel ellensúlyozta.

Dr. Fleischmann Tamás, az I. sz. Belklinika adjunktusa következőkben összegezte tapasztalatait:

— Az egészségügyi szakközépiskolák oktatási rendszerét tovább kell javítani. A diákok mindössze három évig tanulnak fizikát, így azután nem hatott a meglepetés erejével, hogy az intézményből kikerülők fizika írásbelije szinte kivétel nélkül gyengén sikerült. Tudomásom szerint a legjobbak képességeiből is általában csak közepes eredményre telt. Az igazságos döntések meghozatala érdekében ezt az egyenlőtlenséget minél előbb meg kell szüntetni. Hogy kiknek? Mindenekelőtt a szóban forgó szakközépiskolák igazgatóinak, illetve vezetőinek kell jelezniük a hiányosságokat a Művelődésügyi Minisztérium illetékesének.

Úgy tűnt: az ötdik felvételi napon — legalábbis míg jelen voltunk, — nem volt szerencsénk, hiszen kivétel nélkül gyengécske feleleteket hallottunk. Talán jövőre! Közel 400 hallgatónak jutott ez a soványka vigasz, mert a mérce az idén is magasban maradt.

T. I.

Egy felvételi vizsgabizottsági elnök feljegyzései

Az egyetemi felvételi vizsga súlyos szellemi és érzelmi megterhelést jelent mind a pályázók, mind a vizsgáztatók számára: az előbbieknél egzisztenciális érdekek forognak fenn, a vizsgáztatók számára lelkiismereti probléma felelősségünkre nehezedő teher a felvételi vizsga.

Minden szaktárgynál komoly feladatot jelent a vizsgáztatás, de a nyelvi szakokon talán még nehezebb, mint más, konkrétabb tantárgynál. Azoknál csaknem egzaktt módon lehet mérni a pályázók tudását, az idegen nyelveknél a vizsgabizottság tagjaiban mindig marad egy szemernyi kétely: vajon mindent megértünk, hogy az előttünk ülő pályázó tudását sokoldalúan, sőt sokrétűen feltárjuk? S ez az „örök kétely” valóban „égető, mint Nessus vére”.

„Beszélni vagy grammatizálni?”

A Bölcsészettudományi Karon a XIII. sz. felvételi vizsgabizottságnál a különböző nyelvi tanulmányokra felvételre kéri 34 pályázó esetében — amint a vizsgabizottság egyik tagja megállapította, — „Változatlanul fennáll az a probléma, hogy nagyobb részük a középiskola szabta keretek között viszonylag jól beszéli az idegen nyelvet, mihielyt azonban új szituációban kell a begyakorolt beszédfordulatokat alkalmazniuk, azonnal jelentkeznek a középiskolai oktatásban indokolatlanul hátréba szorított nyelvtani ismeretek hiánya.” Így igaz ez! Itt a hamleti kérdés így módosul: „Beszélni, vagy grammatizálni?” Az idősebb nemzedékek tanítói annakidején valóban nem nagy súlyt helyeztek a közvetlen beszédre, hanem — rendszeren a csodálatosan pallérozott latin grammatika sámfájára húzva — a nyelvtant erőltették. Így a tanulók nem beszéltek a nyelvet, hanem ismerték, s ha olyan szerencsésük volt, hogy kijutottak az illető nyelvtanra, akkor ott az adott nyelvtani bázison bámulatosan rövid idő alatt meg is tanulták az idegen nyelvet. A mai középiskolából kikerült fiatalember a nyelvtant nem, vagy csak alig ismeri, beszélni viszont olyan hibásan tud, hogy az holmi rövid lélegzetű turistaúton talán nyújt némi segítséget, de a leendő nyelvtanár felvételi vizsgájához általában elégtelen.

Annak a jelöltnak, aki csak a középiskolában szerzett biológiai és fizikátudással jelentkezik orvosi pályára, vajmi csekély esélyt adnánk a felvételre. Ugyanez áll — mutatis mutandis — a műszaki egyetemi felvételre is. Mi a bölcsészettudományi karokon valóban csak a középiskolai anyagot kérjük számon, de — éppen mert egyetemi felvételi

vizsgán vagyunk — elkerülhetetlen, hogy ne ássunk utána: az előttünk ülő jelölt konkrét idegennyelvi ismereteit miképpen tudja komplex szemléletben összefoglalni. Éppen ezért helytelen lenne, ha csak a középiskola negyedik osztályának tankönyvét adnánk a felvételzők kezébe — hiszen ebből ő már vizsgázott: előttünk van az érettségi, vagy az osztályvizsga eredménye — nekünk most azt kell megvizsgálnunk, hogy a jelölt tanult ismereteit miképpen tudja egymással és választott pályájával összhangba hozni. Kénytelenek vagyunk egyetérteni azzal az évről évre — az idén is — újra jelentkező igénnyel, hogy idegen nyelvből a felvételi vizsga követelménye valóban a középiskolai anyag legyen, de a tagozatos osztályé, mert aki a „normális” osztályból a heti 2-3 óras előkészítéssel jelentkezik, az nehezen illeszkedik majd be az egyetemen az első órától idegennyelven tartott foglalkozásokba.

Pályaválasztás — elhivatottság

A felvételi vizsgán rendszeren két alapvető problémával találja magát szembe a cenzor. Az egyik a pályaválasztás, az elhivatottság feltárással kapcsolatos. Nyilván nem a jelentkezők hibájából, de igen gyakran homályos és laza kép él bennük választott pályájukkal kapcsolatban. Arra a kérdésre, hogy miért választották a nyelvi szakot, ilyen feleleteket kaptunk: „Fordító és tolmács szeretnék lenni”, „Idegennyelvi pályára készülök”. A legösszintébb még az a pályázó volt, aki azt mondta: „Még szeretném tanulni a nyelvet”. Azt hisszük, hogy a pályaválasztási tanácsadás területén még vannak ten-nivalóink.

Általános műveltség és „készenlét”

A másik probléma fiataljaink általános műveltségének színvonal. Kétségtelen, a választott idegen nyelv irodalmát, kultúráját a pályázó majd az egyetemen ismeri meg a maga teljességében, a maga mélységében. De az már alig megbocsátható, hogy nemigen akadt felvételző, aki a középiskolai igényeken túl az idegennyelv irodalmában, kultúrájában, művészetében csak némileg is tájékozott lett volna. Itt megint csak azt tudjuk mondani: pályázóink a konkrét középiskolai anyagból már hozzák jegyeiket, az egyetemi igényű embert viszont éppen az különbözteti meg az átlagtól, hogy ér-zéke van az összefüggések, a vi-

szonyulások, a kapcsolatok, egy- szóval a komplexitás iránt.

Nehézség az is, hogy idegen nyelvből nem lehet „naprakészen” jelentkezni: itt az ismeretek állandó készséget jelentenek, azt hogy szüntelenül a jelöltben él — konkrétan vagy latensen — a teljes anyag, s ennek egy előre nem látott része éppen a kel-lő pillanatban, a megfelelő külső ingerek hatására aktivizálódik. Ez azt jelenti, hogy idegen nyelvből nagyszámú és szinte szüntelen ismétlésre van szükség, hogy az valóban élő legyen. Ezt az állandó „készenlétet” hiányoltuk az élénk kerülő fiatalokban: nyelvi kultúrájuk bizony meglehetősen szegényes volt. Hogy a szavakkal játsszunk: a középiskola minimuma náluk a maximumot jelentette.

Érdekes megfigyelésünk volt, hogy gyakran érezhető tudáskülönbséget tapasztaltunk a választott szakok között, s hogy nem egyszer szintkülönbség mutatkozott az írásbeli és a szóbeli teljesítmények között.

Tévhitek és valóságok

A felvételi vizsga akkor nyugodt, akkor kiegyensúlyozott, ha az igény az egyetem és a felkészültség a pályázók részéről nagyjából egyenleget mutat. Meg kell említenünk a vizsgabizottság egyik tagjának azt az okos megállapítását, hogy ezt az egyenleget a saját az elmúlt hónapokban valahogyan megzavarták: a középiskolai tananyag csökkentésével kapcsolatos helytelen felvilágosító munkája nyomán sokan azt hitték ugyanis, hogy a tananyag csökkentés egyúttal a követelmények feladását is jelenti. Szerintünk ezt a tévhit a jövőben korrigálni kell.

Sok minden feljegyzés van még a felvételi vizsgabizottság elnökének papírszeletein, de most már csak egyről szeretnénk megemlékezni: középiskolai kol-légák részvételéről a felvételi vizsgákon. Mint minden újítást, ezt a rendelkezést is vegyes érzéssel fogadtuk: az egyetemi oktatók némi bizalmatlansággal, a középiskolai tanárok fenntartással. S mint annyi újítás, a gyakorlatban ez is bevált: a középiskolai kartársak előtt szertefoszlott az egyetemi felvételi vizsgák misztifikációja, mi pedig értékes, szakszerű — s hangsúlyozottan hozzátennénk: rendkívül tapintatos — segítőtársakat kaptunk nem könnyű munkánkhoz. Ez olyan üzlet volt, ahol mindkét fél jól járt.

DR. BERCZIK ÁRPÁD
egyetemi docens

Előnyök és arányok

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Április 4. úti épületének magyar előadótermében július 3-án, délelőtti, forró perceket éltek át földrajz-testnevelés szakra pályázó diákok. A felvételzők egymás után járultak a Honti Gyula elnökelével dolgozó bizottság elé. A Testnevelési Tanszék docense azt hitte, jelenést lát, amikor Gulácsi Péter, az orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Ipari Szakközépiskola növendéke illedelmesen betette maga mögött az ajtót. Csodálkozásának oka, a fiú öltözéke volt, amelyről csak annyit: nélkülözötte a sötétebb tónusokat, no meg az ilyenkor szokásos nyakkendőt.

Az elnök ekképp adott hangot nemtetszésének:

— Hosszú pedagógusi pályafutásom alatt most találkozom először effajta formabontással. Jótanácsként, fogadják: ha főiskolás lesz, tisztelje majd meg vizsgáit...

A jelölt vesszőfutása azonban igazán akkor kezdődött, amikor a Szovjetunior köolaj- és gáztermelését kellett ismertetni. Németh Istvánnak, a Földrajz Tanszék docensének sűrű fejesvállalál jeleztek, a rossz találatokat. A föld-

rajz szerényebb eredményeit a testnevelés négyese és ötöse ellensúlyozta, no meg egy figyelemreméltó sportteljesítmény: 68 méter. Ez az eredmény az országos ifjúsági bajnokság aranyérmét jelentette a Budapesti Honvéd tehetséges sportolójának.

— Akárhogy is nézzük, az a 68 méter jókora darab dobás, és feltelez egyfajta megszállottságot, ami későbbi tanári munkáját tekintve megnyugtató. Az ilyen testnevelő tanárok a legkisebb faluban is pesszgo atlétikai életet tudnak teremteni. Azonkívül nekünk a zászló becsületére is gondolnunk kell. Nem közömbös ugyanis, hogy milyen képességgel hallgatók képviselik színünket a különböző sportvetélkedőkön — értékelte röviden Honti Gyula a jókötésű „gerelyvető” felvételzőt.

A következő pályázó egyszerűen a család iskolabeli jogfolytonosságát is biztosítani akarta. A jelölt, Gyarmati Zoltán bátyja ugyanis tavaly ugyanezen a szakon szerzett diplomát. Az öcs, a bajai III. Béla Gimnázium végzőse, 13,5 pontot könyvelhetett el magának a felvételi után. A szóbelin szerzett 6,5 pont azt jelentette, hogy sikerült teljesítenie az

5 pontos „alapmagasságot”. A katonaruhás fiú folyosói vallomásából tudtuk meg:

— Nagyon szeretnék főiskolás lenni. A körülmények kényszerítettek; hűtőgép-szerelői szakmát ugyanis olajérzékenység miatt nem folytathatom. Ha most nem sikerül felvételt nyernem, akkor képesítés nélküli tanári állást válllok és jövőre ismét próbálkozom.

A bizottság elnöke a felvételi vizsgák summázataként mon-dotta: — Mivel óriási a túljelentkezés földrajz-testnevelés szakon, megfontolandó lenne ezt az egészeztelen arányt a jelentkezők ésszerű irányításával — biológia-testnevelés, orosz-testnevelés szakok felé — megoldani. Így ugyanis több kiváló képességgel hallgató nyerhetne felvételt. A másik észrevételem: a középiskolások szakmai képzése kétségbe-ejtően egysíkú, illetőleg teljesen az iskola beállítottságától függ. Előfordult, az egyik jó kosaras négy esztendő alatt nem is talál-kozott a torna tantervi anyagával.

T. I.